

Kampanja anti-ksenofobije: I JA SAM TVOJ SUGRADJANIN !

Mnoge pojave u politickom i drustvenom zivotu Srbije upozoravaju da je i dve godine nakon bombardovanja, i dalje kod ogromne vecine gradjana prisutna ksenofobicna svest.

Pored ekonomske bede i depresije, svesno se obnavljaju predrasude, zablude i stereotipi o sebi i drugima. To, naravno, samo uvecava strah i mrznju, a u praksi rezultira sve masovnijim nasiljem.

U Srbiji je i danas, a to je narocito izrazeno u provinciji, sumnjiv ne samo svaki stranac, vec i svaki onaj u okviru vlastite etnicke grupe ko se usudjuje da drugacije misli, govori ili je drugacijeg mentaliteta u odnosu na okruzenje.

Pritisak tradicije na savremenije obrasce ponasanje je bio i ostao dosta snazan. Osnovni problem koji smo realizacijom ovog projekta zeleli rešiti je problem 'ruralne' ksenofobije, odnosno antagonizam lokalnog stanovništva prema raseljenim licima i izbeglicama. Ovaj problem za sobom povlači niz drugih problema kao što su problemi otežane integracije raseljenih lica i izbeglica u društvenu zajednicu u kojoj su se našli, ne svojom voljom.

Naravno, ovome prethodi nedovoljno poznavanje problematike raseljenih lica i izbeglica od strane lokalnog stanovništva usled čega se javlja nedostatak solidarnosti i volje da se pruži pomoć ugroženim sugradjanima.

U situaciji kada su čitave porodice dane provodili u lokalnim parkovima, spavajući pod traktorskim prikolicama, nije bilo nikoga, počev od republičkih ili lokalnih organa vlasti do običnih građana, ko bi ovim ljudima pomogao pruživši im bilo kakvu pomoc.

Veliki broj raseljenih lica 1999. je bio smešten u seoskim školama u okolini Kraljeva jer je u toku bio letnji raspust. Iz tih škola su pod pritiskom lokalnih građana, a koje su zdušno podržali i republička i lokalna vlast, ubrzo izbačeni i smešteni u objekte koji su odavno već bili van upotrebe.

Primer za takav objekat je stari Dom kulture u Vitanovcu u kojem je i danas bez mogućnosti korišćenja vode i bez mogućnosti grejanja smešteno 70 ljudi. U ovom mestu, lokalno stanovništvo ve trecu godinu odbija da raseljenim licima dopusti priključivanje na lokalni vodovod. U toku letnjih meseci lokalni meštani na seoskom fudbalskom igralištu, naplaćivao je kupanje IDPs smeštenim u ovom centru. Iako je marta 2001, za potrebe korisnika ovog kolektivnog centra, međunarodna humanitarna organizacija MSF (francuski *Lekari bez granica*) izgradila bunar, lokalno stanovništvo ne dozvoljava priključenje centra ni na taj bunar.

U selu Lazac, (opština Kraljevo) u junu 2000. došlo je do situacije da su, uz pomoć lokalnih vlasti, meštani tog sela primorali grupu raseljenih lica (grupa od 20 Roma) da napuste stari Dom kulture u kojem su bili smesteni. Tadašnji gradonačelnik Kraljeva je na lokalnoj TV izjavio, da u "srpskom selu u srcu Sumadije, nemaju šta da traže Romi muslimanske veroispovesti".

Na zalost ni nova lokalna samouprava na sve ove pojave ne samo da ne reaguje, već svojim ponašanjem i javnim izjavama pojedinih gradskih čelnika jos više raspiruje mrznju od strane lokalnog stanovništva.

Raseljena lica Romske nacionalnosti smeštena u kolektivnom centru "Stari aerodrom" u neposrednoj blizini gradske deponije (od 180 korisnika ovog centra njih 89 je mlađe od 15 godina), ne pohađaju školu i ako ispunjavaju sve uslove. Obrazloženje direktora lokalnih škola,

već trecu godinu je da su zakasnili sa upisom. Samo dvoje dece pohađa obližnju osnovnu skolu, dok petoro pohađa specijalnu školu za decu ometenu u razvoju, iako su potpuno zdrava.

Iako je poznato da se deca za razliku od odraslih brzo integrisu u okruženje, deca raseljenih lica sa Kosova, i izbeglica i dalje su u skolama neprihvacena od strane njihovih vrsnjaka, kao i od strane pojedinih nastavnika.

Svakodnevna je pojava da deca i mladi ljudi (raseljena lica) na ulicama doživljavaju različite neprijatnosti, uzrokovane ponasanjem njihovih vrsnjaka iz lokalnog stanovništva koji ih nazivaju pogrdnim imenima.

Vrlo cesto dolazi i do fizickog obracuna. Postojala su i javna mesta u gradu u kojima se okupljaju mladi, a u kojima je zabranjen ulaz raseljenima licima sa Kosova. Raseljena lica u Kraljevu su totalno izopstena iz javnog zivota grada i nemaju sansu da približe svoje probleme ostalim gradjanima Kraljeva.

Opsti je utisak da ce ovo stanje u svesti lokalnog stanovništva i njihovom odnosu prema raseljenom i izbeglom stanovništvu potrajati jos dugo jer je veoma tesko izbrisati tragove dugogodisnje Miloseviceve politike, koja je jedan od glavnih uzroka ovakvoj ksenofobiji.

Izuzev nekoliko reportaza, koje je o sudbinama ovih ljudi emitovala lokalna TV Kraljevo (u leto 1999.) i projekta UNHCR (sedmična emisija na privatnom radiju, u kojoj su gostovali predstavnici humanitarnih organizacija, koji govore o svojim aktivnostima), nije bilo nikakvih drugih pokušaja da se razbiju predrasude, stereotipi i zablude o ovim ljudima, kao i da se sa problemima sa kojima se svakodnevno suočavaju upozna i šira javnost.

Nije lako odgovoriti na pitanje kako se u ovakvim okolnostima boriti protiv ksenofobije, kao ekstremnog vida odbijanja drugog i drugacijeg.

Pa ipak, to je nuzno ciniti i onda kada postoje i najmanje mogucnosti. Svim sredstvima demokratske i gradjanske borbe treba podsticati proces denacifikacije i svojevrsne dekolektivizacije.

Upravo zivot sa drugima i drugacijima omogucava lakse prevladavanje gomile lazних predstava, stereotipa i predrasuda, kako o drugima, tako i o sebi.

Zivot sa drugacijima od sebe omogucava da bolje razumemo i sebe same, kako su to mudri ljudi davno uocili.

Cilj projekta je da se putem aktivnosti definisanih projektom, ukaže na problem ksenofobije i njene uzroke. Postizanje ciljeva projekta neće rešiti problem, ali će ga umanjiti.

Konkretan cilj projekta jeste uklanjanje uzroka navedenog problema, a uzroci su, po nasem misljenju, nedovoljna informisanost lokalnog stanovništva o problemima IDPs i izbeglih kao i negativna kampanja lokalnih vlasti koja se vodi prema novim sugrađanima.

Ciljna grupa

Budući da je problem opisan u opštini Kraljevo istovetan i u tri susedne opštine Kruševac, Trstenik i Vrnjačka Banja, ciljna grupa projekta je lokalno stanovništvo opština Kraljevo, Vrnjačka Banja, Kruševac i Trstenik. Ukupan broj stanovnika u navedenim opštinama iznosi oko 340.000. U ovim opštinama, prema podacima UNHCRa, smesteno je oko 35.000 IDPs i oko 7.000 izbeglica.

Aktivnosti

Lokalno stanovništvo u navedenim opštinama je našom kampanjom čije je slogan "**I JA SAM TVOJ SUGRAĐANIN**", dobilo informacije o stvarnim uslovima života ljudi iz kolektivnih centara (39 na teritoriji navedenih opština). Potresne slike života u kolektivnim centrima i lične sudbine njihovih stanovnika dale su humani ugao celoj priči, i rezultirale su vecim nivoom solidarnosti

građana u opstinama obuhvacenim projektom i njihovu pomoć u resavanju svakodnevnih problema sa kojima se suocavaju IDPs i izbeglice. Slican efekat očekujemo i kod lokalnih vlasti.

TV spotovi i radio dzinglovi

Plakati

Leci

Gostovanja na TV Kraljevo, u zakupljenom terminu od 75 min. Učesnici u kontakt TV emisijama su bila eminentna imena jugoslovenske društvene scene. Teme o kojima se govorilo su ksenofobija, pojam kulturnog identiteta, itd.